1893 - 1963
70-річчя видання
і служби своєму
народові та правді

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LXX. No. 160. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 23-го СЕРПНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 23, 1963 No. 160. VOL. LXX.

РЕСПУБЛІКАНЦІ І ДЕЯКІ ДЕМОКРАТИ ПРОТИ ДОПОМОГИ ЗАКОРДОНОВІ

Вашингтон. — 21-го серпня Палата Репрезентантів у двох голосуваннях обмежила значення урядового законопроєкту про допомогу закордонові, і не зробила цього втретє тільки тому, що демократичний провід Палати відклав дальшу працю на 22-го серпня. Палата голосувала над законопроєктом, який плянує допомогу закордонові в сумі $4 087 750 000. Уряд в січні ц. р. пропонував видати на цю ціль майже $850 мільйонів більше, але Палатна Комісія обкроїла запропоновану урядом суму до $4 087-750 000. Ратувати ситуацію старався спікер Джан Дж. МекКормек, який особисто промовляв перед голосуванням над пунктом про оборотові суми з позичок закордонові. Республіканські конгресмени хотіли скреслити цей пункт, згідно з яким звороти з деяких позик автоматично будуть ужиті на позики іншим країнам. Спікер МекКормек мусів пригадувати республіканцям, що цей рід позичок був прийнятий Конгресом за президентури Айзенгавера. Сесію відкладено до 22-го серпня і провідники обидвох партій старатимуться під час перерви впливати на своїх колег, щоб голосували з бажанням партійних проводів. Ще перед читанням проєкту видко було, що уряд матиме труднощі при схваленні проєкту про допомогу закордонові, бо поважне число південних демократів не явилося з заіі, підкреслюючи цим свої негативне становище до урядового законопроєкту про охорону громадянських прав. Республіканські провідники старалися переконувати своїх колег в тому, щоб не голосували за схвалення урядового проєкту, хоч Президент день раніше закликав до двопартійної підтримки в справі допомоги закордонові. Конгресмен - республіканець з Індіяни Е. Росс Едлер поставив поправку, щоб принаймні половини сум, призначених для позичок в цілі скріплення економіки в чужих країнах були призначувані для приватних фірм. Демократи негайно постаралися про те, щоб дістати підкріплення, і працю припинено в деяких палатних комісіях на те, щоб їх члени могли брати участь в праці Палати. Алеь демократичні конгресмени з південних стейтів не вставали під час голосування, і не підтримали уряду. Перше голосування було проти уряду, бо республіканську поправку ухвалили 142 конгресмени, а проти неї заявилося тільки 126. В другому голосуванні аж 167 голосів були за республіканську поправку конгресмена з Іллиной Едварда Дервінського, а проти неї — 143. Дервінський пропонував, щоб від всіх позичок на скріплення економіки в запрошених країнах брати 2%. Досі майже 70% всіх позик є безвідсоткові, і від них побирається тільки від 0.75 до 1% на адміністраційні витрати. Конгресмен Дервінський мотивував свій внесок тим, що закордонні уряди платять тільки адміністраційні витрати від американських позик, але вони самі беруть відсотки аж до 10%, коли позичають ці американські гроші селянам на побудову дому або на осушення поля. Спікер МекКормек обернувся проти уряду тим, що Палата не може відмовити того президентові Кеннеді, що вона схвалила була президентові Айзенгаверові, і що фонди на позики мають на цілі поборювати комунізм в чужих країнах.

ДВА РОКИ ПРОГРАМИ „СОЮЗУ ДЛЯ ПОСТУПУ"

З нагоди другої річниці встановлення допомогової програми для Південної Америки, відомої під назвою „Союз для поступу" („Альянс для прогресу") президент Кеннеді прийняв у Білому Домі делеґацію держав Південної Америки, в склад якої входили Фернандо Талія (перший зліва), селянин з Домініканської республіки, як представник тих, що користають із підтримки в рамках „Союзу для поступу". Другий з черги — Фільберто А. Трухільйо, представник Ель Сальвадору і за президентом Кеннеді голова Організації Американських Держав Гонзальо Дж. Фасіо.

Сирія, Ірак і Єгипет погрожують війною Ізраїлеві — скликано Раду Безпеки

Об'єднані Нації. — Рада Безпеки скликана на вимогу Ізраїлю яка закидує Сирії агресію, проявлену прикордонними зударами. Ситуація на сирійсько - ізраїльському кордоні сильно загострилась від минулого понеділка, коли сирійські вояки застрілили в прикордонному обширі двох 19-річних ізраїльців. Між ізраїльськими і сирійськими літаками відбулася над кордоном сутичка, при чому кожна з двох сторін твердить, що збила один ворожий літак. Ірак, Сирія і Об'єднана Арабська Республіка поставили свої збройні сили в стан бойової готовости та погрожують колективною війною Ізраїлеві, а Йорданія заявила солідарність з ними. З другого боку Ізраїль погрожує „відплатними заходами" проти кожного ворожого кроку арабських сусідів. Шеф військової місії Об'єднаних Націй для справ перемир'я на Середньому Сході, норвезький генерал Одд Буль, був в Аммані в Йорданії та відтіль переїхав до Дамаску в Сирії і переговорював також з ізраїльськими властями. Ізраїль твердить, що від 4-го грудня мин. року до кінця мин. тижня Сирія 98 разів порушила перемир'я. Ізраїльський, як теж сирійський міністри закордонних справ запросили амбасадорів держав, що є членами Ради Безпеки ОН, і з'ясували їм свої діяметрально суперечні становища. Рада Безпеки скликана на понеділок 26-го ц. м.

Хрущов запевняє Тіта про бажання затіснити взаємини

Белград. — Нікіта Хрущов, прибувши 20 ц. м. на двотижневі відвідини Югославії, заперечив на самому вступі перевісним інформаціям, начеб його відвідини були його „ферійні", та запевнив, що він „хоче, щоб з отих відвідин вийшла якась користь". У своїй першій промові він підкреслив, що „Комуністична партія Совєтського Союзу і совєтського уряду будують взаємини з соціялістичною Югославією на базі ленінських принципів про закордонну політику, принципів соціялістичного інтернаціоналізму". Таким чином Хрущов відразу проголосив ідеологічну солідарність з Югославією, що її комуністичний Китай вважає за найбільшого єретика у відношенні до комуністичних доктрин. „Нема сумніву, заявив Хрущов, що теперішня візита послужить дальшим затісненням приязні і співпраці між нашими країнами і народами". У товаристві Хрущова прибули до Югославії його дружина та його син Сергей і донька Єлена, а серед його офіційного почоту знаходяться партійні секретарі Георгій Андропов і Ніколай Єгоричев з московського міського партійного проводу. Комуно - китайська амбасада вислала назустріч Хрущову на летовище тільки другого секретаря амбасади, а з альбанської амбасади взагалі ніхто не явився.

Атомові фахівці не погоджуються в оцінці атомового договору

Вашингтон. — Д-р Гаролд Бравн, головний науковий дорадник Пентагону, колишній директор Радіяційної Лябораторії Лоренса в Берклі в Каліфорнії, а тепер директор Агенції дослідів для оборони, сказав в середу 21-го серпня на зслуханні сенатських Комісій закордонних, військових і атомових справ і заявив про тлеження становище до договору про частинне припинення атомових дослідів, як його день перед тим зайняв був інший видатний атомовий учений, „батько гідрогенової бомби", д-р Едвард Теллер. Бравн висловився за ратифікацію атомового договору, при чому він детально, пункт за пунктом, доводив, що той договір не шкодить розвиткові атомової зброї ЗДА і не є шкідливий для безпеки Америки. Те саме становище зайняв д-р Норріс Бредбері директор Наукової Лябораторії в Лос Аламос, що працює для дослідів над новими родами зброї. Зате третій переслухуваний в тому дні видатний учений, теперішній директор Радіяційної Лябораторії Лоренса, д-р Джон С. Фостер мол., солідаризувався з д-ром Теллером і радив не ратифікувати атомового договору, як шкідливого для держави з погляду інтересів оборони. Ті два учені, які поручали договір, твердили, що проводжені дальше підземних експериментів дозволяє удосконалювання різних родів атомової зброї та що Америка має в цьому ту перевагу над Совєтами, що Совєти мають куди менший досвід в підземних детонаціях. Що стосується антиракетної ракети, про яку багато говориться у тих зізнаннях на сенатській Комісії, то д-р Бравн заявив, що він не має певности взагалі чи можна таку ракету з успіхом винайти й стосувати та, що, водночас, сумнівається, чи Совєти мають в цьому ділі більший досвід за Америку. Він признав можливість, що Совєти зискали деякі відомості з своїх експериментів в рр. 1961/62, але запевняв також, що й Америка має такі відомості з тієї ділянки, що їх СССР не має ЗДА перевели в минулому році 36 атомових підземних детонацій і 97 підземних.

ЗДА ТАВРУЮТЬ РЕПРЕСІЇ ПРОТИ БУДДИСТІВ В ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ

Сайгон. — Події в Південному В'єтнамі прийняли в минулий вівторок 20 ц. м. (на американському Сході була тоді вже середа) драматичний характер: південно - в'єтнамський уряд перевів в столиці краю Сайгоні та всіх інших містах і містечках військово-поліційні рейди на тамошні пагоди, себто святині і водночас центри суспільного життя буддистів, при чому поліція била чоловіків і жінок та масово арештувала буддистських жреців. Ці рейди велись в супроводі стрілянини й кидання сльозиних ба навіть дійсних бомб, однак числа вбитих і ранених ані теж докладного числа арештованих не можна знати, бо уряд завів строгу цензуру. Водночас окремим декретом президент Нґо Дінґ Дієм проголосив вийнятковий стан, наказавши, щоб військо „всіма доступними засобами" завело спокій і порядок нібито порушуваний буддистськими провідниками. Центральна пагода в Сайгоні і деякі інші на провінції порушовані, а їх внутрішне уладження здемольоване. Американські керівні чинники заалярмовані тими подіями з уваги на південно-в'єтнамську війну проти комуністичних партизанів, яку Америка активно підтримує, зберігаючи в Південному В'єтнамі кругло 12.000 свого війська з численним летунством. Річні кошти тих американських операцій у Південному В'єтнамі переступають 250 мільйонів доларів. Президент Нґо Дінґ Дієм, що його Америка підтримувала від часу його приходу до влади в 1955 році, як послідовного антикомуніста, обіцяв американському амбасадорові Фредерікові Нолтінґові ще безпосередньо перед від'їздом Нолтінґа з Сайгону наприкінці минулого тижня, що уряд буде старатися дійти до порозуміння з буддистами. Тому теперішні гострі військово-поліційні репресії проти всього буддистського руху вважаються зламанням даного приречення. З уваги на той внутрішньо - політичний заколот в Південному В'єтнамі, які не тільки послаблює шанси успішного поборювання комуністичної загрози, але й може загрозити безпеці американського війська, що там перебуває, — прес. Кеннеді перевів в середу 21 ц. м. довшу нараду. Приявними були там діючий заступник державного секретаря Джордж Болл (Дін Раск є на відпустці), голова Центральної Розвідчої Агенції Джон А. МекКон, заступник асистента для далекосхідних справ Едвард Райс і інші високі урядовці. Покищо рішено вижидати на докладніше повідомлення про ситуацію в Південному В'єтнамі від новопризначеного амбасадора Генрі Кебота Ладжа. Він знаходився в дорозі туди і мав прибути до Сайгону в найближчий понеділок, але з уваги на ті події зашідно привітано телефонічно Кебота Ладжа в Токіо і доручено йому негайно податись до Сайгону. Він відлетів туди зараз же військовим джетом. Водночас Уряд проголосив заяву, якою різними словами таврує поведення південно - в'єтнамського режиму у відношенні до буддистів. Покищо — за твердженням газет — ЗДА не будуть зривати зв'язків з президентом Нґо Дінґ Дієм, як довго він номінально перебуває на своєму становищі, і не будуть відкликувати свої допомоги у війні проти комуністичних партизанів, бо це була б явна перемога комуністів. Однак керівні американські чинники прийшли вже — твердять коментатори — до переконання, що режим президента Нґо Дінґ Дієма не здатний справитись із внутрішніми проблемами країни, не користується популярністю серед населення і є радше обтяженням, як підмогою в боротьбі проти комуністів. З уваги на те, що командант Сайгону став командант 3-го південно-в'єтнамського армійського корпусу ген. Тон Тат Дінг і що до міста в'їхали [illegible] з 28 транспортних авт по 40 вояків, західні обсерватори переконані, що насправді переведено за кулісами палатну революцію, з позбавленням президента Нґо Дінґ Дієма фактичної влади та з переданням її в руки його брата Нґо Дінґ Нґу і дружини цього останнього, яка одверто проповідувала потребу поліційних репресій проти буддистів. Нґо Дінґ Нґу є шефом тайної поліції і головним політичним дорадником свого брата - президента, але його вважали речником радикального курсу проти буддистів і реакційного курсу в політичних і соціяльно - економічних справах. Нґо Дінґ Нґу і його дружина публічно виступали теж проти Америки, дармащо вся екзистенція тієї країни залежить від американської підтримки і південно - в'єтнамська армія була зорганізована та озброєна Америкою.

Північна Корея знову провокує і оскаржує

Панмунджом. — Мішана військова Комісія для перемир'я у Кореї перевела 20 ц. м. 177-ме з черги засідання, яке тривало 5 годин і 17 хвилин, було виповнене взаємними оскарженнями і запереченнями вини та скінчилось арогантським жестом північно-корейського генерала Чанґ Чунґ Хвана, коли він встав і вийшов разом із своїми прибічниками, поки ще американський генерал Джорж Клавд скінчив свою відповідь на закиди комуністів. Ген. Клавд, виступаючи від командування військами Об'єднаних Націй в Кореї, заявив рішення того командування повертути комуністам схопленого в полон 6 вересня мин. року північно-корейського капітана, коли група північних корейців заатакувала була в здемілітаризованій зоні американську стежу. За те північні корейці відмовились знову звільнити двох американських летунів, що їх гелікоптер заблукав над комуністичну територію 1 травня ц. р. і комуністи збили його. Ген. Чанґ заявив, що ті американські летуни „злочинці" і що їх будуть судити. Комуністичний генерал назвав теж „американською фабрикацією" зроблену комуністами засідку в здемілітаризованій зоні 29-го липня в якій комуністи вбили двох американських вояків.

Ґанські студенти тікають з Києва

Лондон. — Лондонський часопис „Сандей Телеграф" надрукував в числі з 18-го серпня ц. р., одержану від свого кореспондента із Стокгольму в Швеції кореспонденцію про факти дискримінації у відношенні до ґанських студентів на київському університеті. Згідно із цими ревеляціями, з Києва втекли останнім часом на Захід два ґанські студенти і вісім інших африканських студентів були затримані на границі під час спроби переїхати на Захід. Ґанські студенти, що вчаться на Київському університеті, заявляють під час свого перебування в Києві різних шикан. Їх примішують разом з іншими совєтськими студентами, які мають доручення стежити за тим, що африканські студенти роблять і говорять. Совєтська міліція не дозволяє ґанським студентам християнської віри відвідувати в неділі і свята київські церкви і дуже часто затримує їх, обвинувачуючи то в пиянстві, то в поширюванні ворожих для совєтського режиму ідей. Одного з ґанських студентів побито і він помер у шпиталі. Скарги ґанських студентів проти шикан передані ректорові університету не мали ніякого успіху; він відмовився взагалі їх вислухувати. Двом студентам повелося виїхати до Англії під претекстом участи в спеціяльній африканській конференції в Лондоні. Задумують виїжджати з Києва також інші африканські студенти. Комуно-китайські студенти, які перебували в Києві, виїхали вже всі з СССР після того, як загострився конфлікт між Москвою і Пейпінґом.

Комуністичний Китай переведе, мабуть, в жовтні перший атомовий вибух

Гонг Конг. — Загально вважають, що китайські комуністи приспішили приготування до свого першого атомового експерименту і переведуть його вже в жовтні ц. р. Це було б престижевим ударом по Хрущову, який буцім-то заявив Аверелла Гаррмана під час переговорів про атомовий договір у Москві, що забере ще „багато часу", поки комуністичний Китай зможе випродукувати свою атомову бомбу. Тепер, під впливом вісток про недалекі перші комуно - китайські ядрові детонації, совєтська пропаганда починає поміщувати вартість китайської атомової зброї, яка ніби буде всеодно ще довгі-довгі роки така незначна, що всі „соціялістичні" країни будуть здані, як дотепер, насправді на совєтську атомову потугу. Північно-в'єтнамський диктатор Го Чі Мінг, який в совєтсько-китайському конфлікті стоїть по стороні Китаю, заповів, що Пейпінґ продукуватиме власну атомову зброю вже „в недалекому майбутньому". Якщо дійсно Китайці вже в жовтні ц. р. детонували б вперше ядрову енергію, то вони заперечили б цим докладність американських розвідчих інформацій.

Неґритянська проблема в ЗДА почалася в серпні 1619 року

Вашингтон. — По цілій країні неґритянське населення веде посилену кампанію за те, щоб Конгрес ухвалив закон про охорону громадянських прав, а 28-го серпня має відбутися Марш до Вашингтону, в якому мають взяти участь 100 000 осіб. Журналіст пресового концерну Скріпса Говарда Річард Старнс пригадує, як то 344 роки тому в серпні 1619-го року виникла в цій країні тоді ще англійській колонії, неґритянська проблема. Тоді до берегів теперішньої Вірджінії прибув перший корабель, який привіз перший транспорт муринських невільників. Було їх всіх 20, і їх продано за харчі плянтаторам із Джеймставн. 1624-го року на американській землі народилася перша неґритянська дитина, і її назвали прізвищем власника плянтації Вілліямом Токером. Пізніше численні муринські жінки душили своїх немовлят, щоб не стали рабами. Коли ЗДА підписували Декларацію Незалежности, то в цілій країні було вже — 500 000 невільників муринів. Під час Громадянської війни їхнє число становило 4 000 000. Перші плянтатори мали не тільки чорних невільників, але й білих та індіянських.

ГЕН. ЗАГРОДСЬКИЙ ПЕРЕБУВ ВАЖКУ ОПЕРАЦІЮ

Ню Йорк. — В середу 21 серпня ген. Олександер Загродський, один із найстарших і найбільш заслужених ветеранів української визвольної війни, перебув важку операцію. В ході його недуги, про яку ми кілька днів тому повідомляли, виявилась необхідною ампутація ноги. Післяопераційний стан недужого Генерала нормальний і — як твердять лікарі — задовільний. Ген. О. Загродський перебуває в Пресбітеріянському шпиталі, в Медичному Центрі при вул. 168 Мангеттен, в одному з ліжок фундації Українського Інституту Америки.

СУСТА бере активну участь в 16-му Конґресі Національної Студентської Асоціяції ЗДА

Блумінгтон, Інд. (В. С.) — В неділю, 18-го серпня 1963 р., почався в Університеті Індіяна в Блумінгтоні 16-ий Конґрес ЮСНСА (Національна Студентська Асоціяція ЗДА) з участю понад 1 100 делеґатів, представників американських і чужинецьких організацій і гостей. Між представниками студентських організацій знаходяться: президент Студентської Асоціяції Ливану, багаточленна делеґація з Колумбії (яка тепер відбуває 33-денну екскурсію по ЗДА), Яніс Пенкіс — представник Світової Організації Латиських Студентів, і Таня Матійців та Богдан Сацюк — представники-обсерватори СУСТА (Союз Українських Студентських Товариств Америки).

Представники СУСТА співпрацюють тісно з делеґацією латиських студентів з метою, щоб конґрес у своїх резолюціях і деклараціях присвятив відповідну увагу обмеженню студентських прав і явним анти-академічним тенденціям в Україні, Латвії, Естонії, Литві, Білорусі й інших країнах за залізною заслоною. Осягнути ту ціль буде дуже тяжко, бо на конґресі дуже великі впливи мають американські студентські елементи лівих (а часто просто явних комуністів) поглядів. Проте п-на Т. Матійців і Б. Сацюк у постійних особистих розмовах з присутніми студентами розповсюджують правду про сьогоднішній стан України і Поневолених Народів, що було б неможливо зробити на офіційному форумі з огляду на їхній статус обсерваторів. Першого вечора конґресу Б. Сацюк, віце-президент Культурно-освітніх справ СУСТА, перевів коротку розмову з усіма членами колумбійської делеґації, що прибула була тільки пів години перед тим. Під час цієї розмови він підкреслив ролю і проблеми українського студентства у вільному світі і подав їм загальні інформації про теперішній стан на Україні.

Ґенерал-хорунжий генерального штабу військ УНР Василь Чабанівський помер у Шикаго

Шикаго. (Ю. А.) — В понеділок 19-го серпня помер тут на 76-му році життя генерального штабу генерал - хорунжий Василь Чабанівський. Народжений 1887-го року на Полтавщині, Василь Чабанівський закінчив військову школу у Тифлісі на Кавказі 1910-го року і Академію Генерального штабу в Петербурзі 1917-го року. В 1918-му році перейшов на службу до Української Армії — найперше в штабі 6-го Полтавського Корпусу. В 1919 му році займав становище першого генерал - кватирмайстра штабу Запорізької Групи і від серпня 1920-го року був начальником штабу 5-ої Херсонської Дивізії. На еміґрації у ЗДА очолював у Шикаго Відділ Об'єднання б. Вояків Українських Армій і був членом Союзу Українських Ветеранів у ЗДА. Співробітничав у різних українських військових органах, зокрема в „Голосі Комбатанта" ОбВУА. Тиждень перед смертю сл. п. Василя Чабанівського вшанували українські вояки в Шикаго похоронили сл. п. майора Семена Роганюка.

О. Протоєрей Петро Буката, відомий український священик і громадський діяч, помер у Нюарку

Ню Йорк. — Згідно із повідомленням часопису „Ню Йорк Таймс", у Нюарку, Н. Дж. помер вночі з 20 на 21-го серпня ц. р. парох місцевої української православної церкви Вознесення Господнього о. протоєрей Володимир Буката. Помер у віці 52 років. Смерть наступила вилкодом поранень, що їх він зазнав під час упадку зі сходів в парафіяльній канцелярії при 675 Савт 19-та вулиця. Покійний о. протоєрей Володимир Буката був висвячений на священика в Нюарку в 1940 р. і потім протягом десяти років був парохом церкви Вознесення Господнього в Пасейку, Н. Дж. В січні ц. р. Покійний проводив молитву під час сесії Палати Репрезентантів ЗДА для відзначення 45-річчя проголошення незалежности України. Покійний залишив дружину Ольгу і матір Варвару Букату в Єлісаветі, Н. Дж.

В АМЕРИЦІ

● Президент Кеннеді не хоче відповідати на запити, чи діло сенатор Беррі Голдвотер є „в полоні" крайніх правих. Він сказав, що про це могли б дати вияснення республіканці, а він, як демократ, зможе про це говорити аж по номінаційній республіканській конвенції, яка відбудеться в липні 1964-го року.

● Президент Кеннеді 7 років не контролював своїх окулярів до читання і минулого тижня мусів відвідати окуліста, який записав йому нові окуляри. Коли Президент не читає, то не носить окулярів, хіба тільки як охорону проти сонця.

● Колишній амбасадор до Індії Джан Кеннант Гелбрейт в Оттаві переговорював з канадійськими представниками у справі авіяційного сполучення. Справу летунської комунікації обговорювала канадійська преса з Лестер Б. Пірсон із президентом Кеннеді на конференції в Гаяніс Порті, Масс.

● В січні 1961-го року нюйоркський посадник Роберт Ваґнер наказав прибити на своєму бюрі окрему „скриньку ч. 100", до якої можна вкладати повідомлення про різні злочини: продавання наркотиків, незаконні льотерії, підтримування проституції, та інші неморальні ді. Від цього часу до скриньки вкинено понад 50 000 листів, і число зарештованих внаслідок цих інформацій збільшилося від 1961-го року 5 000 рази більше, як на 5 000.

● Сенатор демократ із Висконсин Вілліям Проксмаєр запитує уряд, коли має бути зблансований бюджет після того, як будуть зменшені прибуткові податки, як це будуть робити уряд президента Кеннеді. На думку цього сенатора немає виглядів на те, щоби ми зближалися до збалансованого бюджету.

У СВІТІ

● У Західньому Берліні комендант американського військового гарнізону ген. Джеймс Полк і посадник міста Віллі Брандт склали в минулу суботу вінки під хрестом, здвигненим на пам'ять утікачів.

● У Греції, на острівці Кеа за 42 милі на південний схід від Атен, американська археологічна експедиція, фінансована й зорганізована університетом в Сінсіннаті, знайшла багато теракотових статуй богинь, з часу 2 500 років перед нар. Христа. На тому острові знаходилась велика святиня. Викопані статуї сягають на 3 стопи виявляють великий мистецький хист.

● В Японії між двома островами архіпелагу Ріюку перекинувся під ударами сильних хвиль в минулу суботу пором, який віз коло 240 осіб. 185 осіб врятовано, при чому багатьох врятували американські військові гелікоптери, але кругло 55 осіб, в тому числі багато студентів, затонули.

● В Австралії зголошено законопроєкт про введення кари смерти на саботажистів, що спричинюють смерть на літаках, підкидуючи туди бомби, та кари дворічної в'язниці для тих, які алярмують власті фальшивими вістками про бомби на літаках.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
...Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday is-... L ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
...e of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate ...of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
...ription Rates: One yea... .00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & ... $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіти і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і mony orders виставляти на: "Svoboda"
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Два підходи до договору

Хто уважно стежить за ратифікаційною процедурою в Сенаті у відношенні до підписаного 5-го цього місяця у Москві договору про частинну заборону дальших ядрових експериментів, той мусить признати, що це — не пуста формальність. Перед об'єднаними сенатськими Комісіями для закордонних, військових та атомових справ пересувається ревія осіб, що займають найвідповідальніші становища в цивільному, військовому та науковому апаратах держави, і висловлюють свою думку, не схоплену з повітря, а оперту на знанні і досвіді. І коли спершу могло здаватися, що всі ті високопоставлені свідки зізнаватимуть більш-менш по лінії, яку визначили Президент і його цивільні дорадники, автори й оборонці згаданого договору, то скоро виявилось інакше.

Після голови шефів об'єднаних штабів генерала Максвелла Тейлора, який заявився за ратифікування договору, зізнавали всі шефи окремих родів зброї — армії, летунства і морських операцій, як також морської піхоти, — голова Летунської Стратегічної Команди і шеф військового розвитку в космосі. Чотири генерали сиділи один поруч одного і, хоч всі вони остаточно рекомендували ратифікувати договір, проте не приховували, що роблять це з політичних, а не військових міркувань, — з погляду можливих політичних користей з отого договору, які ніби повинні рівноважити військові шкоди від нього. Один із них одверто заявив, що коли б він мав рішатись „за" чи „проти", поки договір ще буде підписаний, то рішився б „проти", — інші з ним не погоджувались,але видно було, що вони не є ані щасливі, ані захоплені з приводу підписання того договору. Шеф Летунської Стратегічної Команди, цієї найвідповідальнішої гарантки всієї безпеки Америки, заявився рішуче проти договору. Голова космічних дослідів для військових цілей ствердив, що без того договору він міг би куди краще проводити свою програму. А всі крапки над „і" критиків і скептиків поставив „батько водневої бомби", один із найвидатніших учених сучасного світу і один з найбільш заслужених для нинішнього стану атомово - оборонного стану Америки, д-р Едвард Теллер. Найважливішим його аргументом був той, що Совєти лише тому погодилися на припинення детонацій в атмосфері, що вони вже осягнули з останніх своїх масових експериментів те знання продукції антиракетної ракети, якого Америка ще не має. Отож атомовий договір лежить в інтересі СССР а не ЗДА. І тому — твердив д-р Теллер, — з уваги на загрозу, що Москва скорше від Америки матиме нову найважливішу зброю, цей договір радше сприяє війні, а не мирові.

Очевидно, що трудно мати повний і ясний образ цієї справи, яка охоплює такі суто фахові моменти, як атомова технологія на службі війська. Але вже тепер можна винести враження, що є тут два табори: політичний, який шукає замирення з Совєтами коштом навіть, як кажуть ті політики, „кальькульованого ризика", і військовий, який має на увазі передусім конечність збройної переваги над ворогом і дивиться на СССР не як на політичного партнера, а як на ворога. Речники обох цих таборів мають відмінну психіку і інший підхід до проблеми. Всі ті, які думають про уярмлені Совєтами країни й народи і не хочуть, щоб так званий мир скріпив владу большевицьких тиранів, мусять ставитися з найбільшою пошаною до цих високих американських військовиків і вчених, які мають відвагу заперечувати вартість таких жестів, що ніби сприяють мирові, але насправді йдуть по лінії підступного „співіснування".

Під знаком суперечностей

Не зважаючи на безнастанні заяви і твердження Хрущова та його комісарів для ідеологічних справ, що совєтське суспільство в ідейному відношенні цілком монолітне і що в ньому немає ніяких розбіжностей чи суперечностей в поглядах на основні проблеми індивідуального і суспільного життя, цим суспільством потрясають безупинні ферменти і відосередні тенденції. Після багатьох ідеологічних нарад, що відбувалися в Москві і по всіх більших містах СССР, нарад, на яких стверджувано ідейну монолітність і спрямованість усіх совєтських людей, зокрема інтеліґенції, ніхто з безпартійних і партійних совєтських громадян не ставиться поважно до ухвалюваних партією в цій ділянці постанов, трактуючи їх як обов'язкову офіційну балаканину, як конечне зло.

Однією з основних суперечностей, що вносить розґардіяш в думання совєтських людей, є, зокрема, пропаґована Хрущовим і його соратниками мирна коекзистенція з „капіталістичним світом" і водночас із цим рішучий опір проти будь-якої коекзистенції в ділянці ідеології, значить можливости співіснування між комуністичною і „буржуазною" ідеологією. Навіть для партійця, вишколеного в марксистському думанні, неясно, як можна співіснувати з ворожим буржуазним світом і водночас із цим відділюватися від нього, від його культури, духовости, мистецьких досягнень — китайським муром. Так само непереконливо для совєтських мистецьких кіл звучать режимні заклики до боротьби з розкладовими тенденціями в літературі і в мистецтві — такими, як абстракціонізм і формалізм. Дуже часто навіть високопоставлені керівники ідеологічного сектору в партійному апараті не знають, проти чого вони виступають, і засуджують твори, яких не читали і не бачили.

Наявність глибокого розриву між ідеологічними настановами та вимогами, з одного боку, і зростаючим інтелектуальним рівнем совєтської інтеліґенції, зокрема студентської молоді, підтверджують у своїх репортажах з подорожей по СССР американські інтелектуали й журналісти, що останніми місяцями знайомилися із життям наукових і студентських кіл. Особливо цікава з цього погляду надрукована в „Маґазині Ню Йорк Таймс" з 18-го серпня цього року стаття професора філософії і суспільних наук Каліфорнійського університету Луїса С. Фоєра, в якій він стверджує, що совєтські науковці і студенти мусять працювати в такому обмеженні, яке було б нестерпним для американців: що їм невільно торкатися таких пекучих проблем совєтської дійсности, як свобода творчости, конфлікт між дітьми й батьками, і особливо невільно з'ясовувати основних причин усього того, з чого постав „культ особи" Сталіна. Все це совєтські інтелектуали мусять замовчувати і навіть заперечувати, що, з одного боку, приводить до забріханости в усьому совєтському житті, а з другого — до поглиблення ферментів серед молоді, особливо студентської, яка починає самостійно думати й виявляти свої думки поза рямками партії і комсомолу.

Усі ці ферменти є ще одним доказам того, що з поширенням в СССР високошкільної освіти і швидким зростом числа науково вишколених сил втрачає усякий сенс втримувана совєтським режимом відокремленість від культурних і духових процесів Заходу, а разом з тим і над самою комуністичною ідеологією зависає великий знак запитання. Про якийсь монополь комуністичної доктрини говорити уже не доводиться. Внутрішні суперечності між партією і думаючими людьми в Совєтському Союзі більші, як „ідеологічні розбіжності" між Москвою і Пейпінґом.

БОНН І МОСКОВСЬКИЙ ДОГОВІР

Західня Німеччина. — 16-го серпня відбулося в Бонні засідання уряду Німецької Федеративної Республіки під проводом Аденауера. В цьому засіданні взяли участь, крім міністрів, також голови всіх партій, представлених у парляменті: Фон Брентано — Християнсько - Демократична Унія, Штравс — Християнсько - Соціяльна Унія, Менде — Партія Вільних Демократів і Олленгауер — Соціял-Демократична партія. Аденауер хотів, очевидно, щоб рішення уряду в справі приступлення до московського договору про частинне припинення атомових експериментів було підтримане всіми партіями. І так сталося.

Перед цим рішенням в німецькому суспільстві загально настрій був за приступлення до московського договору. Переживши катастрофу другої світової війни і досягнувши по тій війні великих успіхів у господарстві країни, німці не хочуть тепер нового світового конфлікту. Але — з другого боку — в рішальних політичних колах Західньої Німеччини було побоювання, що курс на мирне співжиття між Сходом і Заходом дасть шанси комуністичному урядові Ульбріхта в совєтській зоні Німеччини здобути міжнародне визнання. З цього постала б велика шкода для ідеї об'єднання німецьких областей, розділених волею Москви, що створила свого німецького сателіта, так звану Німецьку Демократичну Республіку.

Сумніви і побоювання боннського уряду старалися розвіяти міністри закордонних справ Раск (ЗДА) і лорд Гюм (Великобританія). Напередодні засідання уряду в Бонні німецький міністер закордонних справ Шредер літав до Лондону, де відбув наради з членами англійського уряду. З Вашингтону і Лондону боннський уряд дістав запевнення, що підпис представника німецького підсовєтського уряду на документі про частинне припинення атомових вибухів не значить, що уряд Ульбріхта західні держави визнають за правосильний і законний.

Коли уряд в Бонні ще лиш приготовляв своє приступлення до Московського договору і міністри великою більшістю висловилися за участь Західньої Німеччини в цьому пакті, пролунав несподівано голос критики з уст колишнього міністра оборони Штравса. Московський договір з 1963-го року він порівняв з договором між Англією і Францією, з одного боку, і Німеччиною та Італією з другого, в Мюнхені в жовтні 1938-го року. Штравс твердив, що як тоді, так і тепер західні держави нічого не здобули, але натомість дали противникові все.

Опозиція Штравса не знайшла прихильного відгуку навіть у його власній партії — Християнсько - Соціяльній Унії. Преса цитує слова того самого Штравса із жовтня 1959-го року, коли він був ще міністром в уряді Аденауера:

„Якщо великодержави порозуміються, то ми не будемо стояти на перешкоді для порозуміння будь-якими особливими німецькими бажаннями".

Очевидно, Штравс, коли ніс відповідальність за політику, як міністер в боннському уряді, говорив інакше, ніж тепер, коли він тої відповідальности вже не має.

Рішення Бонну приступити до Московського договору не може бути дуже приємним для уряду Франції. Президент де Голь стоїть осторонь від переговорів і договорів „атомових" великодержав. Він хоче викувати свою власну атомову зброю. Невідомо, чи між Бонном і Парижем відбулася попередня консультація в справі приступлення до Московського договору. Якщо така консультація була, то, очевидно, вирішено, що кожна країна лишає собі вільне рішення в цій проблемі.

Приступлення Західньої Німеччини до Московського договору і проєкт пакту про ненапад між НАТО і Совєтським бльоком ставлять великий знак питання: Чи піде Хрущов так далеко в шуканні коекзистенції, що зречеться свого німецького сателіта, щоб таким способом заспокоїти бажання німців до об'єднання? Цей плян мав свого часу Л. Берія, зліквідований Хрущовим у 1953-му році. Тепер про це трудно ворожити.

П. А.

Юрій Таркович

ЮВІЛЕЙ І МОРАЛЬНИЙ СТАН КОМПАРТІЇ

В СССР відзначають 60-ліття існування комуністичної партії із звичайними при таких нагодах закликами до „соцзмагання" у виробництві і широкими самопохвалами, яким не вірять ані ті, що їх пишуть, а ще менше ті, які їх читають. Хочемо у зв'язку з цим ювілеєм зазначити, що і тут Москва свідомо допустилася історичного фальшування. Бо ж комуністична партія існує від 1912-го року, коли в тодішній Російській Соціял - Демократичній робітничій партії постав остаточний розлам на „большевиків" і „меншевиків". У 1903 році комуністичної партії ще не було. Тоді, на з'їзді Російської Соціял - Демократичної партії, який відбувався з Брюсселі і Лондоні, за допомогою шахрайства прихильникам Леніна вдалося захопити певну кількість провідних місць.

Зрештою, це не грає великої ролі, скільки років існує компартія, але важливим є, як вона виглядає тепер, який її стан, передусім моральний.

Совєтська компартія начислює сьогодні понад 10 000 000 членів і кандидатів. Це відносно велика кількість, якщо врахувати переведені в ній численні чистки. Але що це за люди, оцих 10 мільйонів, і який їхній провід, від якого в совєтських умовах все залежить?

Дуже цікаві дані знаходимо в совєтському журналі „Партийная Жизнь" в ч. 8 за 1963-ий рік. Намагаючись показати комуністичну партію як нібито всенародну, автор статті в цьому журналі пише, що до партії попало багато людей „випадкових". А сталося це тому, що люди взагалі не хочуть до партії вступати, не хочуть ставати навіть кандидатами, і з цієї причини часто приймають до неї кожного, хто тільки „подає заяву про вступ".

Совєтський журналіст не сказав тут нічого нового, бож більшості українцям відомо, які саме люди, передусім на Україні, вступали до партії. Були це переважно ренеґати, продажні типи чи просто злочинні елементи. І лише зовсім незначна кількість тих, що мали якісь ідеали.

Цей наш висновок підтверджує в деякій мірі навіть совєтський журнал „Партийная Жизнь", який подає, що дуже часто новоприйняті члени або кандидати партії попадають під суд за злодійство, хабарництво, хуліганські та інші незаконні вчинки.

Подібний моральний стан не тільки нових членів, але часто також старих, „заслужених". Провідні члени партії, читаємо в цьому журналі, не цікавляться потребами народу, легковажно ставляться до скарг населення, грубо поводяться з робітниками і службовцями. В деяких містах, як от у Ташкенті, групи хабарників, високопо стоячих партійців, захопили в свої руки всю владу. При цьому слід відмітити, що по містах Центральної Азії головні партійні місця займають майже виключно люди, прислані з Росії.

Відомо, що численні українці на батьківщині мають поважні турботи, коли намагаються поліпшити долю посилками від своїх рідних із ЗДА. Деякі наші брати за гроші, одержані з продажу цих посилок, ремонтують хати, купують меблі тощо. Совєтська преса раз-у-раз робить гострі напади на людей, що одержують допомогу з Америки, на якій, зрештою, Москва заробляє мільйони долярів у формі непомірних податків з імпорту.

Тим часом партійна верхівка Совєтського Союзу найбільше захоплюються „капіталістичним життям", будуючи собі розкішні доми і „дачі". Провідні комуністи, як подає часом сама ж таки совєтська преса, накопичують величезні суми грошей в банках, купують найдорожчі авта і дорогоцінності. Таким чином проблема „багатих і бідних", якої формально не існує в СССР, на ділі найбільше драстично виявляється в царстві комунізму, більше, як в будь-якій західній країні. У ЗДА кожний пересічний громадянин може купити собі авто і навіть дім. В СССР ці речі доступні тільки для совєтських багатіїв.

Факти соціяльної несправедливости прибирають в СССР таких ріхких форм, що навіть совєтська преса не може цього замовчувати. Совєтське суспільство щораз глибше розділюється на дві кляси: клясу багатіїв, яка складається з партійної бюрократії, і клясу бідних, експлуатованих, до якої належать робітники, колгоспники, більша частина інтеліґенції і службовці.

Молодь тепер уже абсолютно не вірить в комуністичні теорії. Журнал „Комуніст" (ч. 7. 1963 р.) подає, що вона взагалі не цікавиться всім тим, що пишуть комуністичні теоретики, але намагається знайти свої власні відповіді на всі питання, що її цікавлять. Молоді люди кажуть: „Якщо свобода справді існує, то я можу говорити все, що хочу, коли хочу, і ніхто мені цього не заборонить". Совєтська преса називає таке „вільнодумство" наслідками буржуазної пропаґанди. Журнал „Комуніст" наводить факти такого роду „вільнодумства", яким захоплюються навіть молоді комуністи, що не визнають партійних авторитетів і критично відносяться до найвищого партійного керівництва.

Такий моральний стан партії дуже непокоїть московських головачів, яким історія пригадує, що кожна диктатура мусить кінець-кінцем провалитися.

Михайло Прокопів

ПО 56 РОКАХ — НА УКРАЇНІ

(Спогади з подорожі 1962-го року)

Від Редакції: Починаємо друкувати спогади одного з американських українців, що в червні 1962-го року мав можливість відвідати Україну разом із зорганізованою нюйоркськими „проґресистами" групою американських українців. Автор спогадів — уродженець Західньої України — який відвідав рідні землі по 56 роках після приїзду до ЗДА, описує із щирим почуттям все те, що там бачив і з чим зустрічався.

(1.)

З НЮ ЙОРКУ ЧЕРЕЗ МОСКВУ ДО КИЄВА

Минулого року, наприкінці травня, виїхало в Україну із ЗДА п'ятдесят два туристи з-поміж американських українців.

Виїхали з нюйоркського летовища вранці 1-го травня 1962-го року голляндським джетовим літаком. Вся подорож понад Атлантійським океаном тривала шість годин, і о год. 3:30 по полудні нюйоркського часу, або 9:30 европейського, ми були вже в Амстердамі. Там завантажилися на совєтський пасажирський джетовий літак і полетіли до Москви.

Подорож голляндським літаком була дуже приємною. Літак робив 700 миль на годину, на 200 миль більше, як джетовий совєтський літак. Голляндська обслуга була чистенько й ґарно зодягнена, ввічлива, усміхнена. В літаку незвичайна чистота, м'які килими на підлозі. Харчування европейське.

Зараз після переходу на совєтський літак нас вразило холодне відношення совєтської летунської обслуги. Люди із залоги цього літака дивилися на нас похмуро, недобрі погляди кидали на американські валізки. Так і відчувалося, що трактують вони усіх нас, хоч і „проґресивних" туристів, як американських доробкевичів, куркулів.

Різниця між совєтськими і голляндськими літаками — велика. Голляндський плив легко, майже нечутно. Совєтський, летячи, робив багато шуму й гуку, стуґонів, скрипів, барабанів. Дехто з нас мусів затикати собі вуха ватою. Пілоти і стюардеси ні з ким із пасажирів не пробували навіть говорити, не усміхалися, на всі питання відповідали короткими „да" чи „нєт". І сам літак виглядав якось шорстко і брудно.

До Москви ми прибули під вечір 1-го червня. Як тільки приземлилися на летовищі, нас обступили призначені нам опікуни з „Інтуриста".

На самому початку вразила нас митна контроля — перевірка і перегляд наших валізок. Нам вручили надруковану російською мовою „таможную" (митну) декларацію. Не знаючи російської мови, ми звернулися за допомогою до „інтуристників", які нам пояснили сухо й формально, що і як треба виповнити. Після того ми мусіли розкривати всі валізки, вивертати кишені, показувати, що хто має на руках — годинники, перстені, бранзолети. Нишпорили за всім і всюди, обмацували по всьому тілі, чи немає де чого недозволеного — грошей, газет, книжок, зброї. Дехто з „товаришів" у нашій групі набрався чимало страху, бо віз із собою по кілька годинників та інші заборонені речі. Вони ж перші почали нарікати, підняли крик і шум, а дехто й кляв уже потиху нахабних кишенькових совєтських митників. Визволив нас від тієї митної контролі якийсь людяніший службовець „Інтуриста", який наказав скоротити процедуру. Так, уже на приїзному, ми переконалися, що доріжка в совєтський „рай" дуже вузенька.

Після цієї комедеії нас повсаджували до автобусів, в яких уже сиділи наші опікуни — приділені нам „Інтуристом" здебільша молоді люди: фотограф А. Васильченко, журналіст Діхтяр, редактор часопису „Вісті з України", здається, Волощук. Деякі з них говорили англійською мовою. Вони нам сказали, що будуть перебувати з нами увесь час нашої подорожі по Совєтському Союзі, будуть показувати різні новобудови, оповідати про життя совєтських громадян. Як потім ми довідалися, всі ті ніби кореспонденти, журналісти та фотографи були насправді аґентами совєтської таємної поліції.

Подорож автобусом з летовища до готелю „Арменія" тривала годину і п'ятнадцять хвилин. Готель „Арменія", старомодний, чотирицоверховий будинок, брудний неймовірно. Живуть у ньому за дешеву оплату переважно вірмени і, поруч них, вивезені з Кастрової Куби діти. Разом з нами доставлено до готелю і звалено на купу увесь наш багаж. Уже в готелі нам пороздавали числа наших кімнат, що в них мали ми мешкати протягом шести днів. Туди й почали ми зносити наші речі. Дехто мусів двигати їх сходами аж на четвертий поверх, бо працювала лише невеличка вінда всього на три особи.

Вірменію і вірмен я дуже шаную, але московський готель під назвою „Арменія" на пошану не заслуговує. Усюди — на коридорах і в кімнатах — бруд. Ще гірший бруд по — виходках, в яких до того ж немає туалетного паперу. Один „товариш" із Честеру, Па., побачивши цей бруд і нужду, заявив, що розкаже своїй жінці й іншим людям у ЗДА, як то Совєтський Союз доганяє і переганяє Америку. Неможливо брудні були й ванни. Не було ні порошку, ні мила, щоб їх обмити, ані теплої води, щоб в ній викупатися. Теплу воду пустили щойно на домагання туристів, і то тільки до 12-ої вночі. Вся обслуга в готелі „русска" і говорить виключно російською мовою. Бідні вірменські робітники, що живуть у цьому готелі і платять за одну проспану ніч по 1.50 — 1.80 рублів, мусять платити ще за кожну купіль по 15 копійок, а за кусничок мила по 10 копійок.

Д. Квітка

ПОДОРОЖ ПО ЕВРОПІ

(II)

Згадав я про фільм „Тарас Бульба". Хоч Америка має славу країни найбільших у світі реклям, ми таки не бачили такої реклями в Америці, як зробили її лондонці фільмові „Тарас Бульба". Уся столиця Великобританії була обліплена величезного розміру плякатами про цей фільм, що якраз був висвітлюваний в одному з кращих кінотеатрів — Одеон. Куди б ми не пішли чи поїхали — всюди „Тарас Бульба". Забуваючи про немилий декому фільм, ми були горді з Тараса Бульби. Чей же це ані Сміт, ані Джовнс, ані Дракула, ані Стернберґер, але справжній український Тарас Бульба. І Тарас і Бульба можуть бути тільки українські. Навіть „старший брат" цього не заперечить. Тому нам було приємно, що він через Голлівуд завітав і до Лондону, і до Парижу, і до Берліну, і взагалі в усі столиці вільного світу.

Я був два вечори під кіном, щоб знайти й поглянути як англійці сприймають цей фільм, але не міг дістати квитка. Це — добрий знак. Бо хоч лондонці не побачили там українських шараварів, вишиваних сорочок, борщу та сала, але напевно побачили геройчну, лицарську й безкомпромісову боротьбу українського козацтва за свободу своїх степів.

У Лондоні ми зустрілися з деякими нашими „амбасадорами" на вигнанні. Всі вони повні снаги, віри й посвяти, тільки забагато там „амбасад". Як тут в Америці, кожна група уважає себе за єдиного правдивого виразника волі українського народу і з усією енерґією поборює іншу групу. Тому наша визвольна політика за кордоном пливе не одною великою рікою, але цілою сіткою малих ручаїв. Тому ця політика, тут і там, така неефективна.

Перший привітав нас у Лондоні п. Андрій Когут, син відомого адвоката, редактора й громадського діяча в Чернівцях. А в його гостинній хаті ми ще зустрілися з д-ром Л. Романовським, колишнім адвокатом у Чернівцях. Ми довідалися, що остання статистика виказує понад 3500 душ українського походження в столиці Британії. Але, як нас інформували, тільки приблизно 400 громадян менше чи більше активно беруть участь у громадському житті. Цих 40 душ поділені на щонайменше чотири групи: Союз Українців у Великій Британії (СУБ)-бандерівці, Об'єднання Українців у Великій Британії (ОУуВБ)-мельниківці, Демократичне Товариство Сприяння УНРаді і безпартійні. Досить активним є Англо - Українське Товариство, що видає цікавий журнал в англійській мові п. н. Англійсько - Українські Вісті, редактором якого є журналіст, Ґреґем, великий прихильник української визвольної боротьби.

Роттердам

У четвер 30 травня поїздом доїхали ми до порту Гавріч, там сіли на голляндський корабель „Прінцес Беатріс" і того самого дня ввечері були в Роттердамі, в Голляндії. Північне море було спокійне, сонце не гріло, а пекло, ані найменшої хмаринки не було на небі. Пасажири насолоджувалися різними напоями з багатого корабельного буфету. Ми їхали в товаристві симпатичного Павла Гаврильчука з Лондону.

З нами їхали також націоналізм і страх. Коли я зажадав пляшку англійського пива, голляндець - кельнер ображено запитав: „Чи ви не знаєте, яким кораблем їдете? Це вже не Англія, це Голляндія".

Стара, добра Европа почала говорити своєю тисячолітньою мовою — національною гордістю. Але рівночасно в одному кутку їхав з нами і страх. На кораблі було кілька польських родин з Англії, що їхали на відвідини до своєї рідні в Польщі. Одна жінка з тієї групи, коли почула, що ми говоримо по-українськи, приступила до нас, оглянулася довкола себе й притишеним голосом сказала: „Ви українці? Я також українка. Маю родину в Польщі й їду з чоловіком та дитиною відвідати її, але боюся говорити по-українськи, щоб не зрадити..."

Це — друга прикмета сучасної Европи: страх. Люди, що їдуть з країни „народних демократій", бояться не тільки зрадити себе якимись „єретичними" думками, але навіть приналежністю до тієї чи іншої нації.

***

Роттердам — одно з наймодерніших міст Европи, рівночасно одна з найбільших пристаней світу. У великій мірі знищений під час останньої війни, він тепер майже в цілості відбудований.

Ні Роттердам ні Голляндія взагалі не мають великих туристичних принад, і ми загостили були сюди в першу чергу для того, щоб репрезентувати ОДВУ, УЗХ і братні організації на жалобних відзначеннях 25-их роковин смерти сл. п. полк. Євгена Коновальця, що відбулися 2-го червня.

Але ми були приємно вражені не так красою голляндських краєвидів, як чистотою, порядком і гостинністю населення. Куди б ми не пішли — до готелю, крамниці, ресторану — майже всюди говорять чотирма мовами: голляндською, німецькою, англійською і французькою. Радо говорять навіть „на міґах", щоб тільки порозумітися. Це на відміну від французів, які не заговорять до вас іншою мовою, крім французької.

У Голляндії дуже мало українців. Проте, Роттердам і Утрехт — це два центри, на які звернені очі майже всіх українців в цілому світі. В Роттердамі, на кладовищі Кросвейк, уже чверть століття лежать тлінні останки Основоположника Українського Націоналістичного Руху сл. п. полк. Євгена Коновальця, що 23 травня 1938 року згинув від вибуху пекельної машини, врученої московським аґентом. Рік-річно, як на прощу, приїздять українські націоналісти на могилу свого першого провідника, щоб звітувати йому за проведену роботу, щоб поклонитися Його могилі. І цього року на могилі полк. Є. Коновальця було коло 700 українців з усіх закутків вільного світу, але найбільше з країн Европи.

Надзвичайно відрадним явищем було те, що на цьогорічній прощі було дуже багато молоді вже поза батьківщиною родженої, особливо з Франції і Німеччини. Чимало цих „французів" і „німців" говорять майже перфектно українською мовою, куди краще, як українська молодь, що недавно прибула до Америки і Канади. Вони не визнають або навіть не розуміють ідеологічних тонкощів розбиття організованого українського націоналізму, але вони щирі й віддані українські патріоти. Затримати їх і їх нащадків при українській справі — це був би один із найбільших наших здобутків.

Педагогічна конференція учителів українознавчих шкіл міста Шикаго

22-го червня відбулась педагогічна конференція, скликана т-вом „Учительська Громада". Голова п-і Ю. Назаревич — привітала присутніх учителів різних українознавчих шкіл Шикаго й запрошених гостей — педагогів - виховників та подала, що ціллю конференції є запізнати учителів з новими методами в шкільництві.

Доповідь „За ідеалістичний світдогляд нашої молоді" — виголосила проф. Л. Боднарчук. На її думку, молодь сторонить від громадської праці. Головною причиною лиха є матеріялізм: молодь шукає праці, яка приносить добрий зарібок. Щоб молодь могла продовжувати працю старшого покоління, мусить жити тими самими ідеалами. Хоч це приходить не легко, але потрібно їй прищеплювати ідеалізм, дух посвяти й альтруїзму. Засобами є: сильний натиск на релігійно - моральне і національне виховання. Треба їй ставити за приклад героїчні постаті нашої історії та насвітлювати ідеалістичний світогляд українського народу. Виховники мусять бути самі ідеалістами.

Другим референтом був д-р В. Маркусь. Тема його доповіді була „Слов'янознавство як навчальна дисципліна в Америці". Слов'янознавство в Америці означає такі дисципліни як історія слов'янських народів, культура, література, політичний стан, економіка і т. п. Воно почало розвиватися щойно після другої світової війни. Слявістика в Америці — це в 80% студії російської мови. Розвиток науки в Америці зумовлюють політичні відносини. Нас уважають за частину російського комплексу і тому задовольняються знанням одної російської мови. Велику ролю відіграють т. зв. „Інститути для вчителів" для піднесення їх кваліфікацій. Вчителями російської мови є російські емігранти (30 відсотків), а далі російські жиди, американці, (поляки, українці, балтійці та чехи. Слявістика в Канаді стоїть краще. Прелегент уважає, що потрібно робити заходи щоб школи українознавства добули в Америці „право громадянства", послуговуючись аргументом, що вони виконують велику роботу, бо роблять американських громадян здатнішими і вартіснішими.

Тема третього реферату проф. М. Семчишина була: „Нові напрямні в навчанні чужої мови". Нам треба застановитись, твердив прелегент, чи наші діти вивчають „рідну мову" чи „другу мову", чи маємо до діла з одномовністю, чи з двомовністю. Двомовність не є ані допомогою, ані перешкодою, але двох мов не можна втримати в балянсі весь час. Американська система навчання чужих мов зірвала з формалізмом і послуговується тепер слуховозвуковою методою. Основна ціль учителя є вивчити мову говорену, бо писання — це надбудова. При вивченні другої мови треба йти такими етапами: навчити говорити, потім читати, вкінці писати.

В останній доповіді „Психологічний підхід до занедбаних дітей" п. М. Куропась говорив про проблеми, які хочуть розв'язати американські школи. Принципом американського виховання є: виховати дитину так, щоб вона могла дати щось конструктивного і внаслідок цього була задоволена. 68 відсотків американських дітей є нормальної здібности. Найбільшою проблемою америк. школи є створити таку програму, щоб всі могли з неї користати. Іншою проблемою є те, що не всі діти є однаково інтелектуально розвинені, бо походять з різних соціяльних середовищ. Це має розв'язати шкільний психолог. Великою допомогою є екзамінації, різні тести та індивідуальні конференції.

Після чаю розпочалася жива дискусія. Відносно доповіді проф. Боднарук, М. Куропась твердив, що не можемо боротися проти американського духа, бо інакше молодий українець не здобуде жадного успіху в американському світі. Треба представляти позитивну сторону нашого середовища і давати молоді приклади, що значить бути українцем. Б. Рубчак уважає, що не треба протиставляти українську культуру американській культурі, а шукати синтези. Д-р Маркусь твердив, що „Американська Україна" є все ж таки частиною Америки. В практичній науці є доцільним доказувати ідейний паралелізм між американізмом та українством через відповідні порівняння. Відповідаючи дискутантам, проф. Л. Боднарук вияснила, що головною думкою її реферату було підкреслювати вагу ідейности в житті, а не цілковите заперечування матеріяльних цінностей.

В дальшій дискусії проф. І. Боднарчук твердив, що американські „гайскули" не дають відповідного підготування до коледжу. М. Рубчак гадає, що російські еміґранти вже поволі відходять зі сцени, а молоді американські науковці радо прислуховуються до українських арґументів. На його думку підручники шкіл українознавства є до нічого, непристосовані до дійсности. Я. Берестянський думає, що кожда метода є доброю, яка дає успіх, але нам не треба чужих метод, бо ми маємо свою, оперту на фонетиці, коли американці вчать своєї мови методою силябізування. Проф. Семчишин відповів, що гостро критикований підручник української мови для американців Я. Славутича він уважає за найкращий, який досі появився. Директор школи українознавства „Учительської Громади" проф. А. Антонович подав, що ця школа створить паралельні кляси для дітей, що взагалі не знають української мови, а в навчанні стосуватиметься і стару і нову методу навчання в залежности від того, якої мови діти уживають дома та як нею володіють. Закриваючи конференцію, п-і Ю. Назаревич подала до відома, що восени будуть продовжуватися подібні конференції.

Загальні підсумки педагогічної наради в нашому місті при участі 35 осіб є такі: вона була надзвичайно корисною для всього вчительства та цікавою для українських педагогів. Вона порушила багато проблем, що повинні бути темою окремих нарад.

Микола Губчак

З українського життя в Бразилії

1. Шевченківська Академзія при парохії

Цього року винятково вдало підготовано і успішно проведено Шевченківську Академію у великій парохіяльній домівці при українській католицькій церкві в Куритибі. Людей зібралось повно-повнісінько, справді, якто кажуть, ніде було і яблукові впасти.

Урочистість відкрив парох церкви Вчс. о. Микола Іванів ЧСВВ. Головна теза його викладу — треба любити український нарід і Україну, як любив Тарас Шевченко, що цьому віддав усе своє життя. Отець парох підкреслив, що Шевченківські Свята треба щорічно влаштовувати скрізь, де є хоч маленька горстка українців.

Широко художня програма, що мала одинадцять точок, старанно підготована українськими сестрами-служебницями, які в школі навчають дітей. Виконавці співів та деклямацій були переважно діти, всі вони не тільки вміють розмовляти, а також читати й писати українською мовою. Це є теж великою заслугою сестер-служебниць. Виставлено цікаву п'єсу на дві дії, створену на основі поезії Т. Шевченка „Учітеся, брати мої". П'єсу побудовано на фактах з місцевого життя, головно в ній взяли під увагу тих, хто байдуже ставиться до всього українського.

2. Нове становище Віри Вовк

Відома українська письменниця й поетеса, Віра Вовк-Селянська, дістала призначення професорки в католицькому університеті Ріо де Жанейро. Віра Вовк постійно мешкає в цьому місті і досі працювала тут викладачкою при німецькому університеті. Нове становище є великим признанням для знань і здібностей панни Вовк з боку бразилійських наукових кіл. У науковій ділянці наша поетеса й письменниця переважно спеціялізується в німецькій філології.

3. Лекція, що всіх зацікавила

Цими днями в приміщенні Хліборобсько-Освітнього Союзу в Куритибі п. С. Кобилянський мав лекцію про сучасні українські культурні справи на рідних землях.

Авдиторія складалася переважно з наших місцевих робітників та купців, але вона з подивугідною увагою слухала читані твори Ліни Костенко, Віталія Коротича, Івана Драча та інших молодих поетів з України. Деякі ті твори просили прочитати повторно, бо писані вони не звичайним для наших місцевих людей постичним ладом.

Виняткове зацікавлення в присутніх викликала також прочитана стаття з варшавського журналу „Наша Культура" про наукову конференцію в Києві, учасники якої вимагали більших прав для української мови в Україні, неухильно дбати за чистоту української мови тощо.

Можна сказати, що зовсім несподівано для самих організаторів, лекція під кожним оглядом пройшла дуже успішно, як ні одна з попередніх.

4. Дебют фахової піяністки

Українська Бразилія має вже свою першу фахову піяністку. Нею є молода дівчина панна Леся Борушенко, донька п. інж. Павла Борушенка і української вчительки пані Іванни Борушенко. Леся Борушенко щойно закінчила з відзначенням консерваторію. В часі навчання вона не раз виказувала особливі музичні здібності, тому брала участь у різних учнівських музичних конкурсах та концертах. Тепер вона вже є дипломованою піяністкою.

Свій артистичний дебют панна Леся влаштувала в місті Апукарані, де вона разом з батьками мешкала кілька перших років побуту в Бразилії. Дебют мав великий успіх, послухати молоду піяністку зібралося чимало мешканців Апукарани — майже виключно представники місцевої інтеліґенції. Леся Борушенко виконувала клясичні речі зі світового та українського репертуару. Авдиторія всю програму сприйняла з захопленням. Деякі речі, зокрема українські, панна Леся, на прохання слухачів повторювала вдруге. Присутні на концерті українці мали повне право щиро радіти успіхові своєї молодої піяністки.

5. Найперше український Буквар

До віддаленої української колонії Кравейро прибула група сестер-служебниць. Попри все інше, тут вони мають провадити початкову державну школу, приміщення якої ще не зовсім добудоване. Поза урядовими шкільними годинами, сестри навчатимуть дітей катехизису та української мови.

Так-сяк урядивши три перші залі, сестри почали навчання. Коли люди довідалися, що дітей вчать також української мови, з власної охоти почали приходити до сестер, пропонуючи все, що їм тільки потрібно. На новому місці сестра-служебниці ще не мали часу як належить влаштуватися та загосподаритися, тому українські колоністи приносять та привозять їм щодня всі харчі, до печеного хліба включно, а також всіляко допомагають їм краще наладнати побутові умови.

Характерно, що з навчальних підручників, які привезли на продаж учням сестри, наперед і відразу розкуплено український Буквар.

6. „Остання несподіванка"

урядів Бразилії і Західньої Німеччини та Міжнародного Червоного Хреста, московські большевики, врешті, відпустили з України до Бразилії одну стареньку жінку, у віці 78 років. Приїхала вона сюди до сина на стале мешкання, маючи на руках совєтський „закордонний пашпорт". Відолаха сім років перебула в концентраційних таборах на Далекій Півночі, де поклав свою голову її чоловік, а на Україну повернулася вже цілковито знеможеною, без будь-яких можливостей заробити собі на життя.

Ця жінка, як і вся її родина, походить з давніх німецьких колоністів, що вже так зукраїнізувалися, що й прізвище своє переробили на українське.

Перед одержанням пашпорту, її востаннє викликали до НКВД у великому обласному місті на Україні. Урядовець тієї установи вже довго з нею не розмовляв. Все ж, запитав її, чи вона твердо вирішила їхати до Бразилії? Почувши, що так, зауважив: — А коли на вас там чекає погане життя, що тоді робитимете. Ми вас назад не приймемо.

Жінка, без надуми, відповіла: — Що буде моєму синові, те й мені. У мене, крім нього, нікого більше вже нема з рідні. А від життя я багато не потребую.

Після цього урядовець НКВД сухо промовив: Гаразд, їдьте, але своє українське прізвище залиште тут, ми вас випустимо до Бразилії з давнім, з німецьким. На те німецьке прізвище випишу вам пашпорта, а ви чітко та розбірливо скрізь підпишіться на паперах теж німецьким прізвищем.

— Чому так, — здивувалася жінка, — я ним ніколи не підписувалась, батьки наші вже мали українське прізвище.

— Чому, то наша справа, — відрубав пашпортовець з НКВД, — а грамотна людина може підписатися як завгодно. Ото ж, не витрачайте задарма часу, ставте німецьке прізвище на всіх цих перах.

Це була „остання несподіванка" в комуністичному „раю" для вищої найновішої еміґрантки з України.

7. Можливий Адміністратор УАПЦ на Бразилію

Несподівана смерть дружини дотеперішнього Адміністратора УАПЦеркви на Бразилію вч. о. Протопресвітера Філімона Кульчицького, блаженної пам'яті пані Віри, спричинилася, ясна річ, до затримання його виїзду до ЗДА.

Але ще й досі залишається відкритим питання його наступника на становищі Адміністратора.

Міродайні місцеві чинники УАПЦ збираються запросити на це становище вч. о. протопресвітера Петра Добрянського, старшого вже літами священика ще з України, який сьогодні перебуває на відпочинку, на утриманні своїх дітей. Вирішення цієї справи остаточно залежатиме від згоди вч. о. Петра Добрянського та від затвердження його кандидатури Митрополитом Української Православної Церкви в ЗДА Високопреосвященнішим Іоаном Теодоровичем. Назагал УАПЦерква в Бразилії має чимало парафій, але не має священиків. Підшукати відповідних осіб на висвячення, в конкретних бразилійських умовах теж дуже тяжка справа.

Мих. Килимний

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Стріча „Зарева" з громадянством на Оселі ім. О. Ольжича

Український студент в ЗДА це молода людина ,що приготовляється до свого звання, але в більшості це молодь, що заробляє на своє навчання і при тому плекає давню добру традицію українського студента, ідейно підходить до українських громадських справ та вдержує духовий зв'язок зі своєю батьківщиною.

Одною з таких ідейних студентських груп в ЗДА є академічно товариство Зарево. Зареванн з Ню Йорку, Філядельфії, Аллентавну, Честеру, Балтимору та Трентону, використовуючи час дозвілля, з'їхалися 10 і 11 серпня на Оселі ім. О. Ольжича не тільки для відпочинку, але щоб в своєму братському гурті обмінятися думками про українські справи. Виповнюючи це завдання, молоді українські студенти втягнули у свій гурт на оселі і старше громадянство — гостей з Оселі, виголошуючи два реферати. Недавно прибулий з-поза залізної заслони доповідач говорив на тему: „Русифікація молоді на Україні", а Альберт Кіпа про „Проблеми асиміляції молоді в Америці".

Хочеться радіти, що всі члени Зарева в дискусіях виявляють строго академічну логічність та рецевість, бистру обсервацію громадського життя і його всіх проявів, зокрема в питаннях молоді. Всі без вимку володіють поправно літературною українською мовою.

Жаль, що звичай спільних дискусійних вечорів студентства ще не закріпився в нашому тутешньому побуті.

Варт подумати про це, в час вакацій — в місцях, де сходиться наша громада на відпочинок. Цим способом стрінемося з нашою студіюючою молоддю в духовій площині, запобіжимо, щоб по наших літніх оселях та таборах не загніжджувався духовий примітивізм та снобізм, а також дамо зразок кращого товариського співжиття двох поколінь та взаїмного їх пізнання.

В цікавій дискусії забирали голос: О. Барняк, О. Левицький, Процикова, Турчинокова, Мац, Врублівський, Гасюк, Зінченко, Кулинич, Хемич та Дорожинський.

У мистецькій частині виступав молодечий хор і танцювальна група дівочого табору УЗХреста під орудою Марусі Стадницької.

Дальшу програму стрічі виповнили спортові гри. Число учасників 50 осіб.

Д-р Богдан Левицький

ЗАВІДУЮЧІ ОРГАНИ ВІДДІЛУ ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНЦІВ в АМЕРИЦІ „САМОПОМІЧ"
і
ФЕДЕРАЛЬНОЇ КРЕДИТОВОЇ КООПЕРАТИВИ „САМОПОМІЧ" в НЮАРКУ, Н. Дж.

діляться з Українським Громадянством дуже болючою вісткою про смерть свого активного члена — пароха церкви Вознесення Господнього в Нюарку, Н. Дж.

ОТЦЯ ПРОТОЄРЕЯ
ВОЛОДИМИРА БУКАТИ

Смерть наступила ненадійно дня 20 серпня 1963 р.

Опечаленій і осамітненій Родині Покійного Отця Протоєрея висловлюємо найглибше співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

В глибокому смутку повідомляємо Рідних і Приятелів, що в неділю, 18-го серпня ц. р. відійшов від нас у вічність наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО і ДІДУСЬ

бл. п.
Дионізій МУЩИНСЬКИЙ

проживши 60 років тяжкого і трудолюбивого життя.

Похорон відбувся в середу, 21-го серпня ц. р. о год. 9:15 ранку з української католицької церкви св. Івана Хрестителя, Дітрой-Захід, на цвинтар Holy Sepulchre.

Горем прибиті:

МЕЛАНІЯ — дружина
ОЛЕКСАНДРА — дочка
ОКСАНА, ЗІНОВІЙ, ОРЕСТ, ІГОР
МЕЛЬНИКИ — дочка, зять і внуки

ПОВІДОМЛЕННЯ
РАДА ДИРЕКТОРІВ УКРАЇНСЬКОГО СПОРТОВОГО ТОВАРИСТВА в НЮ ЙОРКУ
повідомляє, що
РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
— відбудуться —
дня 7 вересня 1963 року, о год. 7:00 веч.
в ДОМІВЦІ УСК-у
при 12 Ст. Маркс Плейс в НЮ Йорку.

ПОРЯДОК НАРАД:
1. Відкриття Зборів
2. Вибір Президії і Комісій
3. Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів.
4. Звіти:
   а) Ради Директорів
   б) Управи
   в) Товариського Суду
   г) Контрольної Комісії
5. Дискусія над звітами
6. Прийняття і одобрення звітів
7. Вибір 15 членів Ради Директорів, Контрольної Комісії і Товариського Суду
8. Вибір голови Ради Директорів
9. Справа 15-літнього ювілею Т-ва
10. Різне
11. Закриття Зборів.

Проситься ласкаво всіх Членів прибути на Збори. Коли на означений час не явиться на Збори відповідна скількість членів, то Збори почнуться одну годину пізніше без огляду на число приявних.

РАДА ДИРЕКТОРІВ УСТ

Зі спорту

ТЕНІСОВІ І ПЛАВАЦЬКІ ПЕРШОСТІ УСЦАК НА „СОЮЗІВЦІ"

Численні корти та великий басейн „Союзівки" будуть місцем традиційних вже й дуже популярних тенісових і плавацьких змагань за першість Української Спортової Централі Америки і Канади. Ці змагання в цьому році, вкінці тижня, зв'язаного зі Святом Праці, як і попередніх років, влаштовує на „Союзівці" Карпатський Лещетарський Клюб з Ню Йорку на доручення УСЦАК. Підготовкою і організацією цих змагань займається невтомний спортовий діяч інж. Богдан Рак, який приймає зголошення до участи в тенісових змаганнях разом із оплатою від учасника в сумі $2.50 до 26-го серпня включно, та до участи в плавацьких змаганнях до 29-го серпня на наступну адресу:

Mr. Bohdan Rak, 43-21 49th Street, Long Island City 4, N. Y., тел.: TW 8-7685.

Переможцям індивідуальних першостей в тенісі в конкуренціях чоловіків, жінок, олдбоїв, юнаків і юначок будуть вручені гарні нагороди, уфундовані Українським Народним Союзом, „Свободою", „Українським Тижневиком" та управою „Союзівки".

Першуни поодиноких конкуренцій у плаванні жінок, чоловіків, юначок і юнаків одержать від УНСоюзу гарні медалі разом із званням чемпіонів УСЦАК на 1963 рік. Тенісові змагання почнуться на „Союзівці" в суботу 31-го серпня і триватимуть три дні, а початок плавацьких змагань визначений на суботу, 31-го серпня, на годину 4.00 по полудні.

в. с.

ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ СУАСТ — СХІД

Зголошення до участи в легкоатлетичних змаганнях СУАСТ — Схід, які відбудуться 7-го і 8-го вересня ц. р. на оселі „Верховина" в Глен Спей, приймає ланковий до 5-го вересня на адресу:

M. Jaworsky, 803 Nostrand Ave., Brooklyn, N.Y. тел.: 212-HY 3-0430.

Змагання ці запляновані в наступних конкуренціях: біг 100 м., біг 1,500 м., біг навпростець, стусан кулею (16 фунтів), мет диском (2.2 ,кгр.) мет ратищем і стрибок вдовжінь — для чоловіків від 18-го року вгору; біг 60 м., 100 м., та 800 м., стусан кулею (8 фунтів), мет диском (1.8 кгр.), мет ратищем і стрибок вдовжінь — для жінок від 18-го року вгору.

Для молоді нижче 18 років життя, точніше — народженої після 1-го липня 1945 року, передбачено такі конкуренції: для юнаків — біги 60 або 100 м., 1,500 м., стусан кулею, мет диском, мет ратищем і стрибок вдовжінь.

Для переможців в конкуренціях з участю трьох і більше змагунів будуть виготовлені та їм вручені грамоти від СУАСТ — Схід.

В наступну суботу і неділю, 24-го і 25-го серпня, відбудуться в програмі З'їзду Молоді УРСоюзу змагання в плаванні та легкоатлетиці, якими проводитиме ланковий СУАСТ — Схід. В легкоатлетичних змаганнях передбачені такі конкуренції: біги 100 і 1,500 м., стусан кулею, мет диском, мет ратищем і стрибок вдовжінь. Зголошення до цих змагань буде приймати ланковий на місці змагань до год 11.00 рано.

М. Яворський,
ланковий СУАСТ — Схід.

„ДУКЛЯ" В ТРЕТЄ ПЕРЕМОЖЦЕМ М. Ф. ЛІГИ

Чехо-Словацька Футбольна дружина „Дукля" з Праги записала на свій рахунок вже третій чемпіонат Міжнародної Футбольної Ліги, яка організує щороку літом міжнародні футбольні турніри в Ню Йорку та других містах ЗДА. Цього року, 7-го і 11-го серпня, розіграла „Дукля" фінальні змагання з цьогорічним переможцем турніру, англійською одинадцяткою „Вест Гем Юнайтед". Першу зустріч у Шикаґо вирішила „Дукля" вислідом 1:0 у свою користь, а в другій грі фіналу в Ню Йорку перед 15,000 глядачів чехо - словацькі футболісти вміло осягнули нерішену 1:1. „Дукля" стала поновно першуном і цим здобула право на участь у фіналі гор М. Ф. Ліги в наступному році.

СУДДІ ВІДМОВЛЯЮТЬСЯ СУДДЮВАТИ ЗМАГАННЯ М. Ф. ЛІГИ

Члени Об'єднання Суддів Ню Йорку вирішили на своєму надзвичайному зібранні заборонити всім своїм членам суддювати змагання Міжнародної Футбольної Ліги на стадіоні Рендалс Айленд в Ню Йорку. Ці надзвичайні збори суддів Ню Йорку скликано внаслідок інциденту на змаганнях М. Ф. Ліги між Вест Гем Юнайтед з Англії та Ґурніком з Польщі, в якому невдоволена рішеннями судді публіка вбігла на грище і сильно потурбувала суддю МекЛіна. Це був вже не перший випадок на змаганнях М. Ф. Ліги, і судді були змушені до такого різкого кроку супроти Ліги. В повідомленні суддів про їх рішення та рівночасному їх заклику до солідарности з ними суддейських організацій сусідніх стейтів і Канади, подано як причину їх рішення „вмішування офіційних чинників до справ суддів".

в. с.

МОК ПРОТИ ПОЛІТИКИ У СПОРТІ

Президент Міжнародного Олімпійського Комітету Ейвері Брандедж був на спортовому фестивалі в Москві 9-го серпня і при цій нагоді дав інтерв'ю. На запити, які найважніші проблеми стоять перед МОКомітетом, Е. Брандедж заявив, що найбільшою перешкодою для поширювання олімпійських ідей є вмішування політики до спорту. Він сказав: „Нашим найважнішим завданням є роз'яснювати всім народам світу важливість олімпійських ідей. Перешкоджає нам у цьому вмішування політики до спорту і намагання різних людей перемінити спорт у прибуткове підприємство. Поборюючи це, мусимо зробити спорт необхідністю в щоденному житті кожної людини".

Нам не лише важко вповні поділяти погляди МОКомітету на політику в спорті, але можна теж сумніватися, чи є можливим виключити взагалі політику з міжнародного спорту. Дуже дивним є однак те, що заяви МОКомітету так далеко відбігають від його практик, головно по відношенні його до Совєтського Союзу, цієї тюрми народів, чи точніше новітньої колоніяльної імперії. Москві зовсім байдужі і чужі олімпійські ідеї, а МОКомітет якраз дає їй найкращу нагоду використовувати спорт для своїх політичних цілей. Чейже Совєтський Союз довгий час обмежувався лише до участи в комуністичних Робітничих Олімпіядах і вислав вперше своїх спортовців на широку міжнародну арену Олімпійських Ігрищ щойно тоді, коли був певний, що совєтські спортовці зможуть доказувати своїми осягами і перемогами вищість соціялізму і комунізму над „гнилим капіталізмом". Коли ж врешті МОКомітет зревідує своє становище до московського підступу та обману з його невільничим і неаматорським спортом, який є на службі злочинних змовників проти волі всіх людей і народів?

в. с.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

331 СТІП ПІД ЗЕМЛЕЮ

В одній із вугільних шахт в міцевості Гейзлетон у Пенсилвенії обсув породи засипав вхід до комор, в яких працювало трьох шахтарів над видобуванням вугілля, відрізуючи їх від світу. Не зважаючи на катастрофу, вони залишилися живими і з ними утримують зв'язок через проверчений в глибину шахти отвір, подаючи їм воду і харчі. Рятувальні команди працюють тепер над проверченням ширшого отвору, через який можна б було засипаних шахтарів витягнути.

Архикатедральний храм — це мати українських церков у ЗДА

Архикатедральний храм Непорочного Зачаття у Філядельфії — це мати усіх українських католицьких церков у ЗДА. Як кожна добра дитина старається допомагати своїй матері, опікуватись нею, так і кожний українець католик повинен допомогти збудувати матірний Архикатедральний храм у центрі українського духового життя, у Філядельфії. Кожна, навіть вдовина пожертва, докладає цеголку в будову величнього Божого храму, матері українських католицьких церков у ЗДА.

Та, на жаль, є вірні нашої Церкви, що не хочуть бачити того духового зв'язку архикатедрального храму зі своєю церквою, чи з собою. Від них можна почути дивне оправдання на свою пасивність, мовляв: „Чого буду давати пожертви на будову катедри? — з неї і так не буду користати, чи до неї ходити!" Таке твердження є дивне, а то й не згідне з правдою. Досвід останніх років доказує, що час-до-часу є різні релігійно-національні торжества, що стягають тисячі наших вірних, з найдальших закутин американської землі. Ми були свідками величнього Евхаристійного Конгресу, чи проголошення Митрополії у ЗДА. Треба було винаймати на торжества репрезентативну залю, де можна було помістити понад десять тисяч присутніх. Тоді на кожному кроці чулося висловлювані побажання про будову нової катедри, яка могла б нас гідно репрезентувати, та де могли б ми відбувати такі торжества. А якщо взяти до уваги те, що архикатедральний храм є місцем, де Архипастир висвячує нових священиків, що підуть до тих віддалених парохій, а може й доведеться їм давати останню духову прислугу тим, що тепер відмовляються від пожертв на будову катедри, кажучи, що вони не мають ніякої лучности з нею. А консекрація єпископів, призначених до інших епархій, де вони віддають свій труд і працю для розбудови Божого Царства і нашого релігійно-суспільного життя, чи не витворює отого родинного зв'язку поміж архикатедральним храмом, і єпископськими катедрами, парохіяльними церквами і їх вірними?

Як бачимо з повищих кількох прикладів, будова архикатедрального Божого храму є справою усіх наших вірних, усіх наших парохіяльних громад, тому й усі мають брати участь у будові нової архикатедри, складаючи на її будову свої щедрі пожертви.

Присмно нам відмітити шляхетну жертвенність інж. Юрія і Марії Гончаренків з Колумбусу, Огайо, що склали на будову катедри $500.

З жертвенного Дітройту відгукнулися на наші заклики Семен і Софія Ґулявські та Андрій Животко, що склали по $100. Андрій Животко призначив свою пожертву в пам'ять своїх померлих батьків Петра й Анни. Добрі ті діти, що про своїх батьків пам'ятають і по їх смерті. Щира подяка цим жертводавцям.

Теодор і Анна Чорній з Балтимору деклярували на будову катедри $1,000.; пересилаючи першу рату $250. пишуть: „Дякуємо Господеві, що дає нам можність і нагоду також причинитися до цього богоугодного діла, на яке всі українці повинні складати свої щедрі пожертви, пам'ятаючи, що під цю пору це для нас найважніша справа". Щиру подяку складаємо вам, панство Теодор і Анна Чорнії, за зрозуміння справи та княжий дар.

Текля Паращак, що за час 50-ти років завжди була активною парохіянкою катедри Непорочного Зачаття, склала на руки Високопреосвященного Митрополита княжу пожертву в сумі $1,000. на будову катедри. Ця її пожертва — тяжко запрацьовані гроші нею і її чоловіком, тому просить, щоб на пропам'ятній таблиці було вписане також ім'я її померлого мужа Миколи Паращака. Щасливе те суспільство, що має таких людей.

Дальшу частину першої рати за 1963 рік сплатили такі церковні громади: св. Апп. Петра і Павла в Ембріджі, Па., св. Миколая в Пассейк, Н. Дж., Внебовзяття Пресвятої Богородиці в Перт Амбой, Н. Дж., Непорочного Зачаття в Барнесборо, Па., Внебовзяття Пресвятої Богородиці в Бейон, Н. Дж., св. Духа в Честер, Па., св. Івана Хрестителя в Нортгемптон, Па., св. Івана Хрестителя в Питсбурґ, Па., св. Михайла в Вест Личбурґ, Па., св. Трійці в Йонґставн, Огайо, і Внебовзяття Пресвятої Богородиці в Маямі, Фла.

В парафії Непорочного Зачаття у Барнесборо, Па. наступні вірні склали свої пожертви на будову нової катедри: Родина Митра Качур $251., Родина Івана Дротар, Василя Фісаник, Михайла Куцор, Івана Пароніш й Івана Василько склали по $250.; Андрій Фісаник, Анна Фісаник, Юлія Кебліш і Віктор Певовар склали по $150.; Сем Жедак пожертвував $125; Родина Івана Хлопик, Миколи Пароніш, Івана Шимко, Матея Арчик, Степана Кнапік і Апостольство Молитви та Марійська Дружина склали по $100.; Родина Василя Гаркініш і Василя Дацко склали по $50.; Михайло Баран пожертвував $25.; Марія Пивовар і Петро Коваляк пожертвували по $20.; Варвара Гаркініш, Анна М. Фисанич, Василь Король, родина Гері Сидвар і Сузанна Тур склали по $10.; Іван Куцор, Іван Юрчишин і Гнат Шелестак склали по $5., а Іван Ставиш $2.50.

Всім жертводавцям складаємо щиру подяку за ласкаву пам'ять про будову катедри та просимо й далі не забувати, щоб можна було вже скоро розпочати її будову.

Дальші пожертви просимо слати на адресу:

Archbishop's Chancery, 815 N. Franklin Street, Philadelphia 23, Pa.

Короткі вістки

● Ізраїльський прем'єр Леві Ешколь знову заатакував західньо - німецький уряд за те, що до цього часу нема законної заборони західньо - німецьким громадянам брати участь в розвитку і продукції такої зброї, яка призначена на знищення Ізраїлю. Річ іде про німецьких ракетних і атомових вчених, які працюють на службі Об'єднаної Арабської республіки, помагаючи їй розвинути власну ракетну й атомову зброю.

● Ізраїльське громадянство дістав о. Даніель, Чина ОО. Кармелітів, з дому Освальд Руфайзен, жид, який вихрестився і вступив до манастиря у другій світовій війні, коли врятувався, переховуваний в манастирі. Проте ізраїльські власті відмовили йому право користати з закону, який дозволяє всім жидам на в'їзд до Ізраїлю, а надали йому громадянство в ході нормальної процедури, як усім іміґрантам.

ТАРЗАН, ч. 5093. Шейх сміється...

Шейх нахмурився, коли відкрив скриньку Келлі з біжутерією. — Та ж це самі іграшки, кусники шкла'

Але він швидко заспокоївся, вибухнувши сміхом. — Я вже знаю, ваш клієнт жартує...

— Але це було добре для вас, пане Келлі, що Тарзан був тут, щоб збудити в мені почуття гумору!